

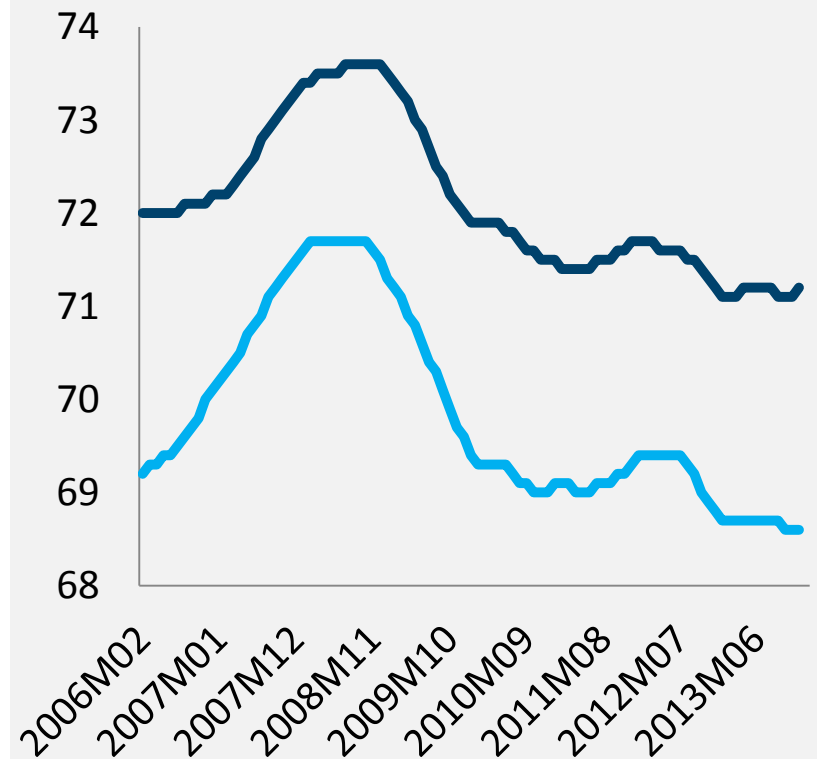
Produktivitetsvekst i privat sektor

Seminar i regi av produktivitetskommisjonen 19.5.2014

Hovedmålsettinger: omstillinger og høy yrkesdeltakelse

- Potensiale for økt yrkesdeltaking
- Produktiviteten får bli hva den blir!
- Politikken bør legge til rette for omstilling og innovasjon, ikke låse næringsstrukturen
- Men produktivitet likevel viktig – i enkeltnæringer

Arbeidsstyrke og sysselsatte i pst av befolkning 16 - 74

Produktivitet – mange mulige deltema

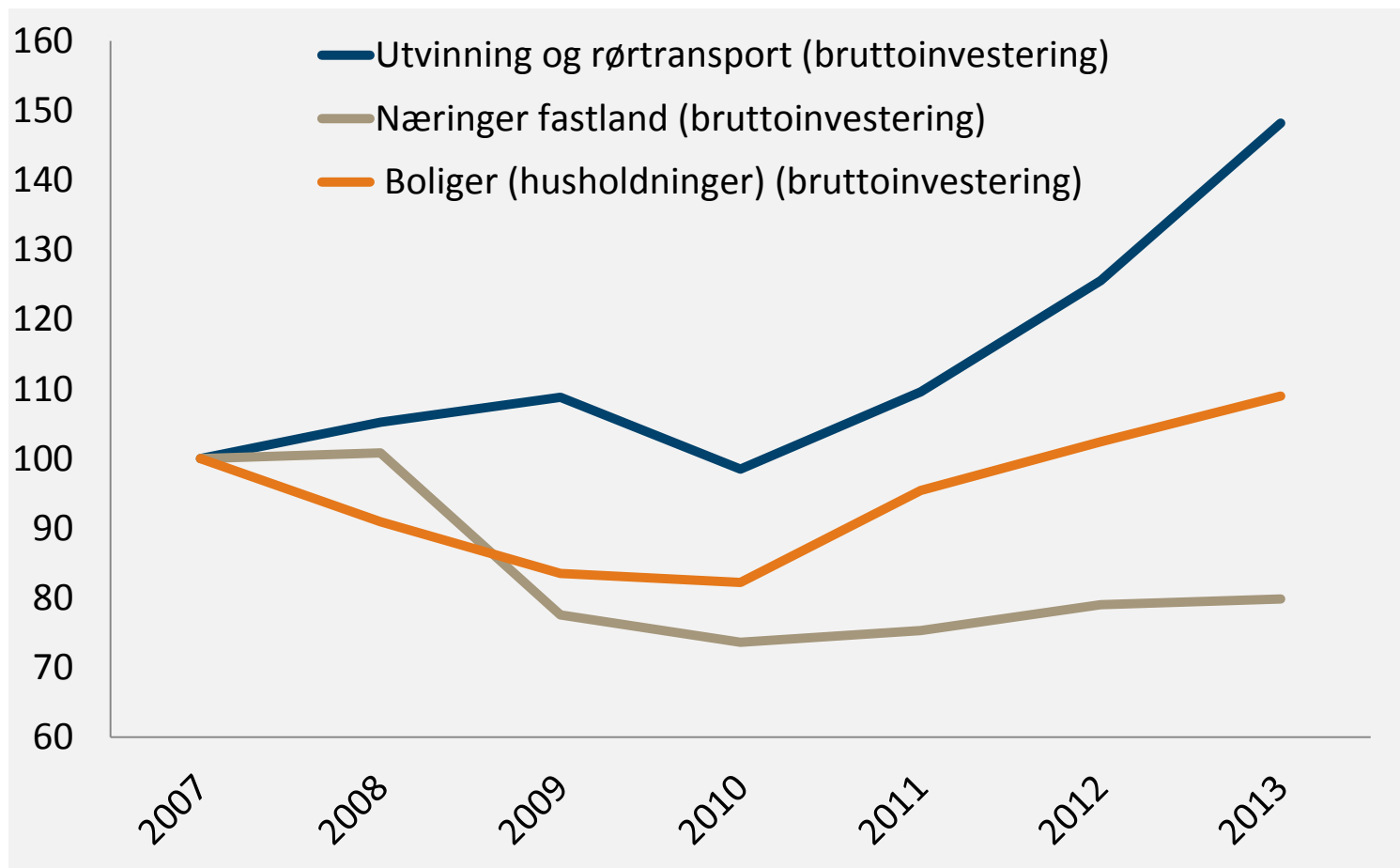
- Nyinvesteringer som øker kapital per sysselsatt
- Velfungerende arbeidsmarked
- Utdanningssystemet som leverer riktig kompetanse

- Utfordringer i enkelt næringer

- Forskning og forskningspolitikk
- Offentlig infrastruktur

Produktivitet, investeringstørke og økonomisk politikk

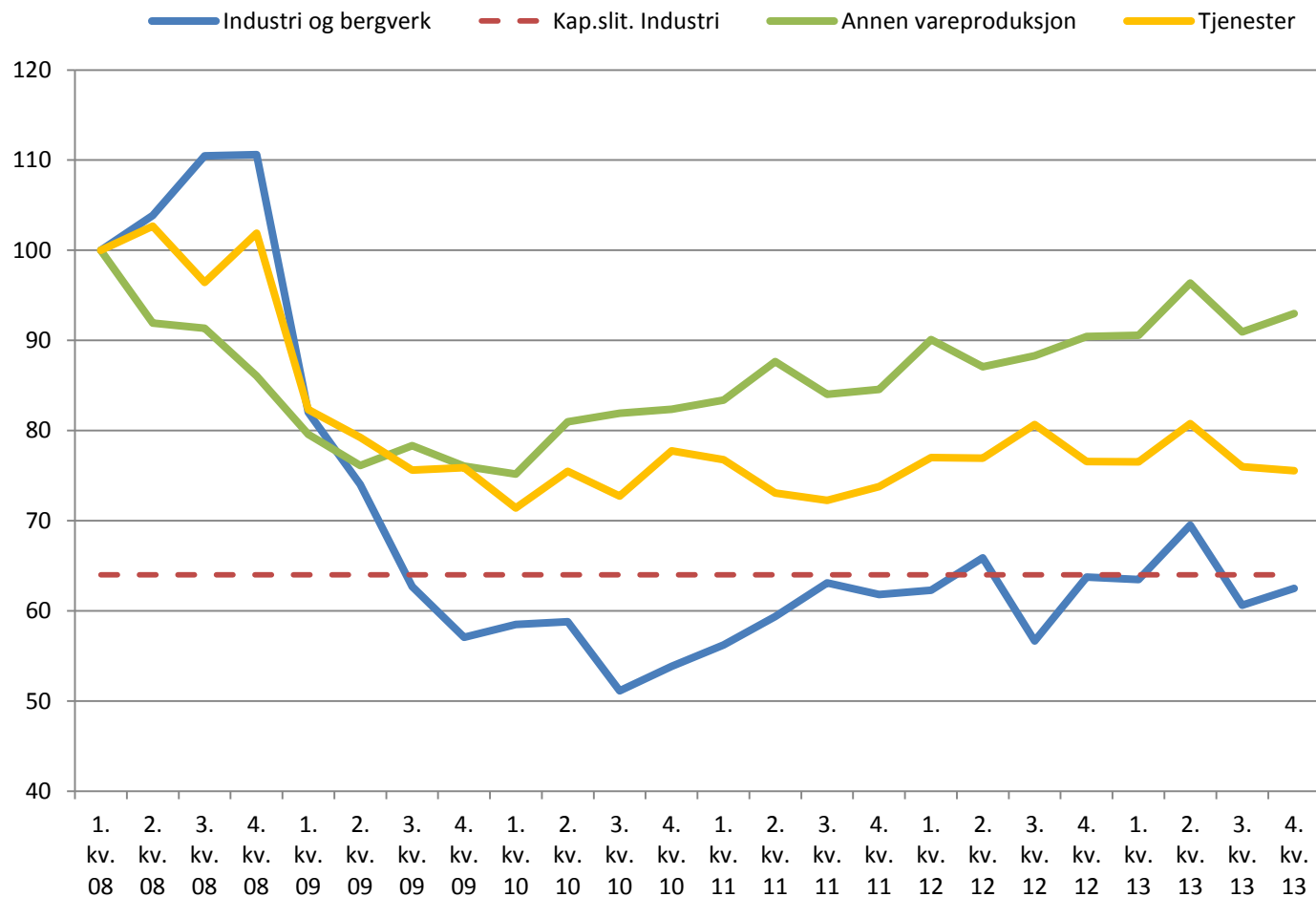
Indeks, realinvesteringer i faste priser. 2007=100.

Kilde: SSB

Investeringer i fastlandsbedrifter

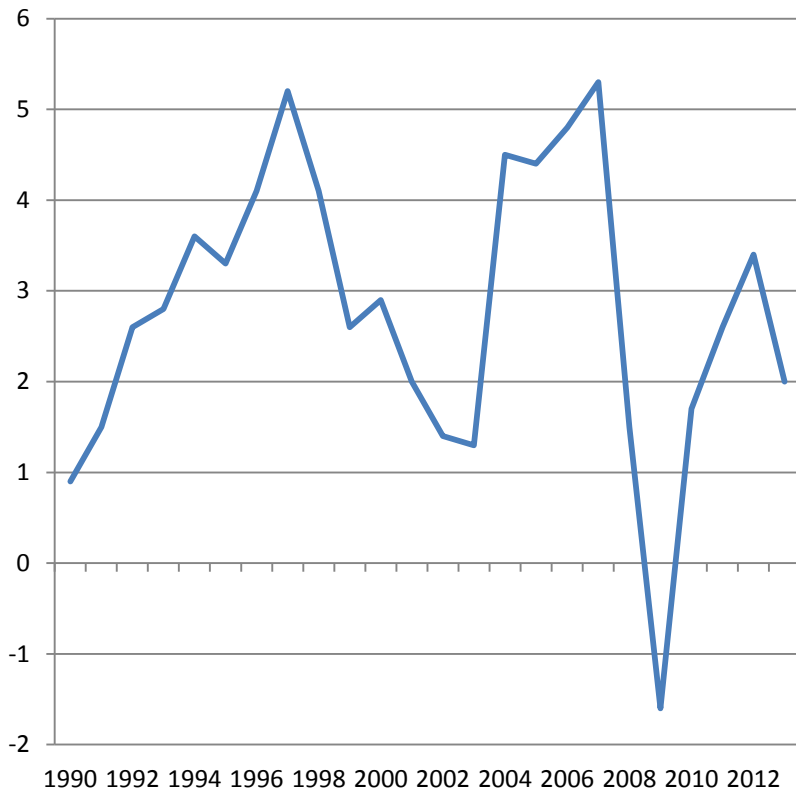
Indeks, 1. kvartal 2008 =100, faste priser, sesongjustert.

Kilde: SSB/ NHO

Utfordringer i stabiliseringspolitikken

BNP i Fastlands-Norge (vekst i pst.)

Ulike tiltak/politikkområder

- Automatiske stabilisatorer, (skattesystemet)
- Pengepolitikk, rentesetting og rentebaner
- Bankreguleringer
- **Samspill mellom disse!**

Samspill mellom konjunkturforløp, stabiliseringspolitikk og crowding out effekter på investeringer

- **Oljesektoren:**
 - Skatteregime – destabiliserende (ingen automatisk stabilisering)
 - Pengepolitikk – lite følsom for strammere pengepolitikk
 - Finansmarkedsvirkning: bedre obligasjonsmarked?
- **Boligsektoren:**
 - Skatteregime – destabiliserende (rentefradrag – formuesskatt)
 - Pengepolitikk – innstrammende
 - Finansmarkedsvirkning: Sterk konkurranse reduserer virkning
- **Næringsinvesteringer fastland**
 - Skattevirkning nøytral innstrammende
 - Pengepolitikk – innstrammende
 - Relativt sett nedprioritert i banksektoren

NHOs medlemsundersøkelse – prioritering av rammebetingelser. Andel som svarer meget viktig/viktig

Politikkområde/tiltak	Alle	<20	20-99	>100
Mer fleksible arbeidstidsreguleringer	53	48	58	70
Økt satsing på relevant utdanning	55	56	54	68
Økonomisk politikk som bidrar til lav rente	59	58	64	67
Politikk for mer effektiv offentlig sektor	59	62	59	65
Mer fleksible ansettelses- og oppsigelsesregler	57	52	64	65
Reduserte skjema- og oppgavebyrder	61	65	69	48

Arbeidsmarked

- Arbeidsmiljøloven er overmoden for endringer.
 - Grenser for gjennomsnittsberegning av arbeidstid og adgang til avvikende arbeidstidsordninger
 - Utvidet rett til midlertidig ansettelse
- Reformen for å få høyere arbeidsinnsats og færre på trygd, spesielt ved å styrke innsatsen mot unge
 - Yrkesveiledning, arbeidsformidling

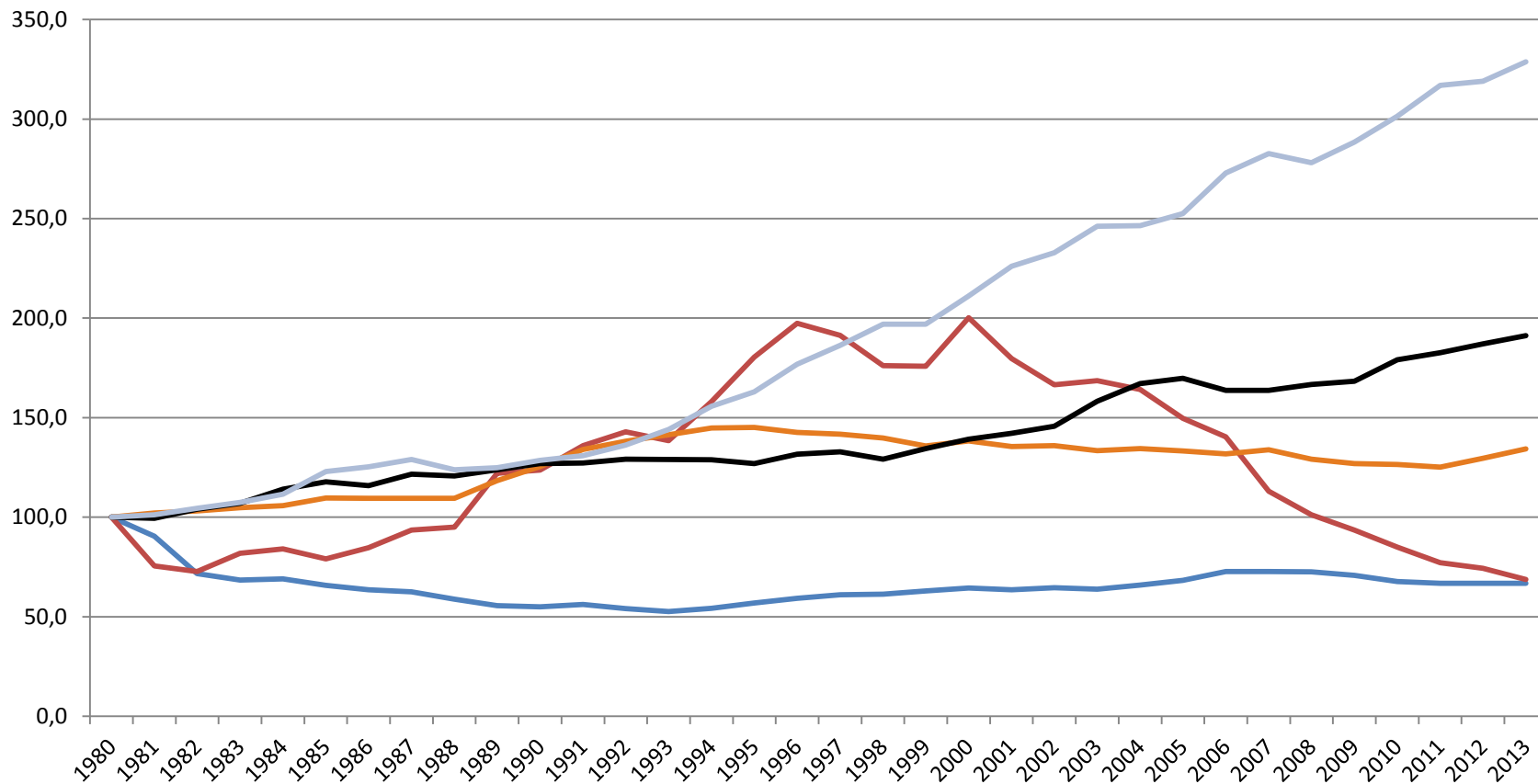
Utdanning

- Utdanningssystemet: skaffe arbeidskraft med rett kompetanse
 - 6 av 10 NHO-bedrifter har udekket kompetansebehov
 - Behovet er størst innenfor ingeniørfag og håndverksfag
 - Bedriftenes behov samsvarer ikke med studentenes valg
- Fag- og yrkesopplæring
 - Bedre betingelser for lærlingebedrifter,
 - Innføre praksisbrev
- Høyere utdanning
 - Færre og bedre koordinerte studieprogrammer
 - Bedre insentivstruktur

Næringsmessige utfordringer

Produktivitet (bruttoproduct pr årsverk)

- Overnattings- og serveringsvirksomhet
- Bygge- og anleggsvirksomhet
- Varehandel og reparasjon av motorvogner
- Utvinnning av råolje og naturgass, inkl. tjenester
- Industri

Produktivitetsutfordringene – Bygg og anlegg

- Det komplekse arbeidskraftbildet:
 - BA-næringen den mest heterogene med input fra et stort antall profesjoner og yrkesgrupper
 - Sektoren er arbeidsintensiv, i økende grad kunnskapsintensiv og med mobil arbeidskraft
- Det tiltakende kontrollregimet:
 - Det endelige produktet former samfunnet med liten reversibilitet
 - Lite egentlige stordriftsfordeler, de fleste prosjektene er "prototyper"
- Mange og store eksternaliteter:
 - Vær, klima og naturgitte forhold
 - Desentralisert med krav til logistikk og transport

Produktivitet i andre næringer

- **Varehandel** : Signalgiver til andre næringer som primærleverandører, transport/distribusjon osv
- Norsk detaljhandel anno 1980 – langt bak resten av Europa, hva nå?
- **Oljeutvinning**: Sterk produktivitetsutvikling i en tidlig fase, senere fallende, arbeidstids- og sikkerhetsreguleringer:
 - Manglende harmonisering av HMS-regler – Norge/Storbritannia
 - Arbeidstidsreguleringer gjør det vanskelig å utnytte arbeidskraften effektivt.